

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഏകഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

കൗസൽയായാ രാജാനം പ്രതി സവിലാപമുപാലംഭഃ

വനം ഗതേ ധർമരതേ
രാമേ രമയതാം വരേ |
കൗസൽയാ രുദതീ ചാർതാ
ഭർതാരമിദമബ്രവീത് || 2.61.1 ||

യദ്യപി ത്രിഷു ലോകേഷു
പ്രഥിതം തേ മഹദ് യശഃ |
സാനുകൂലോ വദാൻയശ്ച
പ്രിയവാദീ ച രാഘവഃ || 2.61.2 ||

കഥം നരവരശ്രേഷ്ഠ
പുത്രൗ തൗ സഹ സീതയാ |
ദുഃഖിതൗ സുഖസംവൃദ്ധൗ
വനേ ദുഃഖം സഹിഷ്യതഃ || 2.61.3 ||

സാ നൂനം തരുണീ ശ്യാമാ
സുകുമാരീ സുഖോചിതാ |
കഥമുഷ്ണം ച ശീതം ച
മൈഥിലീ വിസഹിഷ്യതേ || 2.61.4 ||

ഭുക്ത്യാശനം വിശാലാക്ഷീ
 സുപദംശാൻവിതം ശുഭം |
 വന്ധം നൈവാരമാഹാരം
 കഥം സീതോപഭോക്ഷ്യതേ || 2.61.5 ||

ഗീതവാദിത്രനിർഘോഷം
 ശ്രുത്യാ ശുഭസമൻവിതാ |
 കഥം ക്രവ്യാദസിംഹാനാം
 ശബ്ദം ശ്രോഷ്യത്യശോഭനം || 2.61.6 ||

മഹേന്ദ്രധ്വജസങ്കാശഃ
 ക്വ നു ശേതേ മഹാഭുജഃ |
 ഭുജം പരിഘസങ്കാശ -
 മുപായായ മഹാബലഃ || 2.61.7 ||

പദ്മവർണം സുകേശാന്തം
 പദ്മനിഃശ്യാസമുത്തമം |
 കദാ ഭക്ഷ്യാമി രാമസ്യ
 വദനം പുഷ്കരേക്ഷണം || 2.61.8 ||

വജ്രസാരമയം നൂനം
 ഹൃദയം മേ ന സംശയഃ |
 അപശ്യന്ത്യാ ന തം യദ് വൈ
 ഫലതീദം സഹസ്രധാ || 2.61.9 ||

യത് ത്വയാ കരുണം കർമ
 വ്യപോഹ്യ മമ ബാധവാഃ |
 നിരസ്താഃ പരിധാവന്തി
 സുഖാർഹാഃ കൃപണാ വനേ || 2.61.10 ||

യദി പഞ്ചദശേ വർഷേ
 രാഘവഃ പുനരേഷ്യതി |
 ജഹ്യാദ് രാജ്യം ച കോശം ച
 ദരതോ നോപലക്ഷ്യതേ || 2.61.11 ||

ഭോജയന്തി കില ശ്രാദ്ധേ
 കേചിത് സ്യാനേവ ബാസവാൻ |
 തതഃ പശ്ചാത് സമീക്ഷന്തേ
 കൃതകാർയാ ദ്വിജോത്തമാൻ || 2.61.12 ||

തത്ര യേ ഗുണവന്തശ്ച
 വിദ്വാംസശ്ച ദ്വിജാതയഃ |
 ന പശ്ചാത് ത്യേദിമന്യന്തേ
 സുധാമപി സുരോപമാഃ || 2.61.13 ||

ബ്രാഹ്മണേഷ്യപി വൃത്തേഷു
 ഭുക്തശേഷം ദ്വിജോത്തമാഃ |
 നാഭ്യുപേതുമലം പ്രാജ്ഞാഃ
 ശൃംഗച്ഛേദമിവർഷഭാഃ || 2.61.14 ||

ഏവം കനീയസാ ഭ്രാത്രോ
 ഭുക്തം രാജ്യം വിശാമ്പതേ |
 ഭ്രാതാ ജ്യേഷ്ഠോ വരിഷ്ഠശ്ച
 കിമർഥം നാവമന്യതേ || 2.61.15 ||

ന പരേണാഹൃതം ദക്ഷ്യം
 വ്യാഘ്രഃ ഖാദിതുമിച്ഛതി |
 ഏവമേവ നരവ്യാഘ്രഃ
 പരലീഡം ന മംസ്യതേ || 2.61.16 ||

ഹവിരാജ്യം പുരോധാശഃ
 കുശാ യുപാശ്ച ഖാദിരാഃ |
 നൈതാനി യാതയാമാനി
 കുർവന്തി പുനരധ്യരേ || 2.61.17 ||

തഥാ ഹ്യാത്തമിദം രാജ്യം
 ഹൃതസാരാം സുരാമിവ |
 നാദിമന്തുമലം രാമോ
 നഷ്ടസോമമിവാധ്യരം || 2.61.18 ||

നൈവംവിധമസത്കാരം
 രഘവോ മർഷയിഷ്യതി |
 ബലവാനിവ ശാർദൂലോ
 വാലധേരദിമർശനം || 2.61.19 ||

നൈതസ്യ സഹിതാ ലോകാ
 ഭയം കുർയൂർമഹാമൃധേ |
 അധർമം ത്വിഹ ധർമാത്മാ
 ലോകം ധർമേണ യോജയേത് || 2.61.20 ||

നൻവസൗ കാഞ്ചനൈർബാണൈ -
 ര്മഹാവീര്യോ മഹാഭുജഃ |
 യുഗാന്ത ഇവ ഭൂതാനി
 സാഗരാനപി നിർഭഹേത് || 2.61.21 ||

സ താദ്യശഃ സിംഹബലോ
 വൃഷഭാക്ഷോ നരർഷഭഃ |
 സ്വയമേവ ഹതഃ പിത്രാ
 ജലജ്ജനാത്മജോ യഥാ || 2.61.22 ||

ദ്വിജാതിചരിതോ ധർമഃ
 ശാസ്ത്രേ ദൃഷ്ടഃ സനാതനൈഃ |
 യദി തേ ധർമനിരതേ
 ത്വയാ പുത്രേ വിവാസിതേ || 2.61.23 ||

ഗതിരേകാ പതിർനാർയാ
 ദ്വിതീയാ ഗതിരാത്മജഃ |
 തൃതീയാ ഇണാതയോ രാജം -
 ശ്ചതുർഥീ നൈവ വിദ്യതേ || 2.61.24 ||

തത്ര ത്വം മമ നൈവാസി
 രാമശ്ച വനമാഹിതഃ |
 ന വനം ഗന്തുമിച്ഛാമി
 സർവമാ ഹാ ഹതാ ത്വയാ || 2.61.25 ||

ഹതം ത്വയാ രാഷ്ട്രമിദം സരാജ്യം
 ഹതാഃ സു സർവാഃ സഹ മന്ത്രിഭിശ്ച |
 ഹതാ സപുത്രാസ്മി ഹതാശ്ച പൗരാഃ
 സുതശ്ച ഭാർയാ ച തവ പ്രഹൃഷ്ടൗ || 2.61.26 ||

ഇമാം ഗിരം ദാരുണശബ്ദസംഹിതാം
 നിശദ്യ രാമേതി മുദോഹ ദുഃഖിതഃ |
 തതഃ സ ശോകം പ്രവിവേശ പാർഥിവഃ
 സ്വദുഷ്കൃതം ചാപി പുനസ്തഥാസ്മരത് || 2.61.27 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഏകഷഷ്ഠിതമഃ സർഗഃ ||